

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes.Budějovice
Katedra: anglistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
21.5.2010

Diplomant: Ludmila Švédová

Aprobace: AJ-D/ZŠ

Recenzent*)
Vedoucí*) diplomové práce
PhDr.Vladislav Smolka,Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Formální a sémantické rysy časových vět (téma)

Česky psaná diplomová práce se zabývá charakteristickými vlastnostmi relativně frekventovaného typu vedlejších vět příslovečných, označovaných tradičně jako věty časové (*time clauses, temporal clauses*). Všímá si jednak jejich formálních rysů, škály významů, které mohou vyjadřovat, a uvádí přehled spojek, které jsou při jejich uvádění užívány, včetně jejich relativní frekvence.

Práce se vyznačuje značným kolísáním kvality; vedle sebe se tak ocitají některé velice cenné postřehy a tvrzení nepřesná, sporná až zavádějící. Na jedné straně se práce vyznačuje pečlivou grafickou úpravou s množstvím přehledných grafů kvantifikujících zkoumané jevy, na straně druhé se objevují nepřesné překlady příkladových vět, nízká úroveň jazyka zejména v anglickém textu a řada formálních chyb.

Práce je velice stručná, skutečný text včetně grafů má rozsah pouhých 45 stran, což je na diplomovou práci poměrně málo. Na druhé straně je třeba připustit, že právě grafy prezentují informaci ve velmi zhuštěné podobě a každý z nich představuje značnou práci při analýze a kvantifikaci dat. Závažnějším problémem než samotný rozsah se jeví být to, že úvodní pasáže o souvětí a jednotlivých typech vedlejších vět jsou poněkud rozvláčné a ne vždy zcela funkční. Bývalo by vhodnější věnovat více prostoru např. analýze časových vztahů vyjadřovaných jednotlivými spojkami včetně uvedení jejich anomálních projevů.

Jako příklad nepřesných tvrzení je možno uvést na str. 7 absolutizaci pevného slovosledu angličtiny a naopak údajnou libovolnost slovosledu českého, případně tvrzení, že anglická slovesa nemají kategorii vidu. Není také zřejmé, jak si čeština pomáhá *větnými členy* při vyjadřování významů anglického času předpřítomného, předminulého, atd., tedy gramatických časů, které nemá k dispozici. Ani neostrost hranic mezi jednotlivými typy VV není v žádném případě výlučnou vlastností angličtiny, ale spíše obecným projevem potíží při segmentaci sémantického kontinua na diskrétní kategorie. Příležitostně se objevuje nepřesná terminologie – spojky mohou být *podřadící*, nikoli *podřadné*, stejně tak se v češtině spíše užívá pojmu *nefinitní* než *nonfinitní sloveso*.

Stejně tak na str. 10 nelze uvádět do protikladu dělení slov na ohebná a neohebná s kategoriemi otevřené a zavřené třídy. Obě hlediska se uplatňují v obou jazycích, vzhledem k typologické odlišnosti je ovšem v češtině dělení slov na ohebná a neohebná podstatně produktivnější než v analytické angličtině. Rozdíly mezi češtinou a angličtinou se ostatně projevují i v klasifikaci VV příslovečných na jednotlivé typy, viz např. Dušková a Quirk et al.

Naopak velmi podstatné je pro užití časových spojek rozlišení sloves na telická a atelická (str. 15 a 16), na což autorka správně upozorňuje. Lze bez přehánění říci, že bez pochopení rozdílu mezi těmito dvěma typy predikací není možno správně užívat anglických slovesných časů a tedy ani vytvářet vedlejší věty, včetně časových. Zajímavé je potvrzení intuitivně postřehnuté relativně vysoké frekvence spojky *as*, která ovšem v gramatických příručkách o angličtině často téměř absentuje.

Není úplně zřejmé, z jakého zdroje načerpala autorka přehled časových spojek. Správně podotýká, že rozdíl mezi spojkami a předložkami je někdy málo zřetelný. Potom by ovšem stálo za to zařadit do zkoumání např. výraz *by the time*, který sice není morfologicky spojkou, ale ve všech ostatních ohledech se jako časová spojka chová, případně pojednat o rozdílu mezi časovými spojkami a časovými konjunktami, které plní obdobné syntaktické a sémantické funkce. Spojky *till* a *until* obsahují zápor obě, nikoli pouze *until*, jak je uvedeno na str. 25. Rovněž výčet jiných než časových významů spojek se zdá neúplný, např. u *while* by bylo vhodné doplnit komentář k přípustkové sémantice.

Pochválit je třeba přehledné grafy, z nichž je patrné relativní zastoupení jednotlivých spojek či jejich významů v různých typech textu, překvapivě ovšem chybějí údaje o absolutním počtu excerpovaných spojek, stejně jako komentář o rozsahu excerpovaných textů či jejich bližší charakteristika.

V bibliografickém označení příkladů se často objevuje odkaz (Froněk, 2007), v závěrečném přehledu bibliografie se ovšem vůbec nevyskytuje. Jedná se o slovník autora Josefa Fronka, čemuž by se zdála naznačovat vysoká čísla stran, na něž je odkazováno? Dále je v poznámce na str. 12 a dále na str. 52 nepřesně uveden odkaz jako *Bieber*, nikoli *Biber*, správně by ovšem stejně mělo být *Biber et al.*, protože jde o kolektivní dílo.

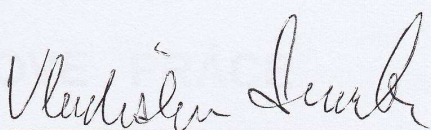
Poněkud šokující je téměř dokonalá absence čárek v českých překladech VV časových. Čeština zde, na rozdíl od angličtiny, důsledně VV odděluje, což mohlo ostatně být jedním z bodů, kterým se práce mohla věnovat. Stejně tak jsou občas nepřesné překlady anglických příkladových vět, někdy z hlediska slovosledu, např. str. 12: *Přes půl tuctu nových mostů bylo postaveno přes řeku Ebro...*, str. 41: *... dávkovala ji senem = senna?*, případně stylisticky nevhodným výrazem, jako na str. 44: *...akcie vylezly...*, nebo negramatickým tvarem, str. 39: *... Dr. Adams... podrživše ji ...*, jindy jde o posun významu, str. 23: *...what ... the chief had to say* neznamená *... co musel říct*, ale *co chtěl říct/říkal/měl ke sdělení*. *Birmingham* je v příkladu na str. 43 užit ve významu *lidé v Birminghamu*, což není z překladu úplně patrné.

Velmi problematickou úroveň má angličtina na str. 4 – *Abstrakt*, a v *Summary*, str. 51-52. Kromě neexistujících slov jako *difficultness*, se zde objevuje celá řada gramatických prohřešků a stylistických neobratností, jejichž výčet by byl příliš dlouhý, než aby mohl být uveden v úplnosti. Je evidentní, že neprošel korekturou rodilého mluvčího, což zbytečně snižuje hodnotu práce. I tvrzení o větší obtížnosti užití časů v angličtině než v češtině je nutno chápat jako platné pouze pro české mluvčí – anglický uživatel češtiny by na oplátku narazil na téměř nepřekročitelnou bariéru bohaté flexe a vidových modifikací sloves.

Z výše uvedeného shrnutí kladů a záporů vyplývá, že nemohu na základě textu hodnotit práci lépe než **dobře** a ponechat diplomantce prostor pro ústní obhajobu.

- dobře -

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

podpis vedoucího diplomové práce

21.5.

V Českých Budějovicích dne 2010.....

Stupeň kvalifikace	výborně	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------	-------------	-------	-----------